

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

ABONAMENTUL
Către Austro-Ungaria:
pe 1 an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.
Revenim la noi de laopotază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

INSERȚIUNILE:
de un or. garson: prima dată 10
luni; a doua oară 15 luni; a treia
oară 20 b. de Secare publicitară.
Către abonamentul, cât și inserțiile:
nu se pot plăti în avans în Arad.
Tabloul pentru oraș și comitat
Scrierile nevenim la noi pe primă

„Națiunea“.

E la ordinea zilei în Ungaria acest cuvânt. Se repetă de credincioșii ideii fie din convingere, fie din ipocrisie pas de pas. N'a zis două trei vorbe și jidano-maghiarul trebuie să repeteze sfântul cuvânt, fiindcă fără el nu i-ar cumpăra articolul nimeni, *geschäftslich* ar merge prost și trebuie piper în bucate: nu vrea să știe toată lumea, că el n'are națiune: el e cionist bun, dar și bun maghiar.

Si repet: se potrivește, nu se potrivește el îl folosește cu ori-ce prilej; îl mai folosesc și alții.

Ca să faci impresie cu câte-va frase, nu-ți trebuie perioade chilometrice, nici chiar logică bună de idei, ci niște vâlcărături, o apoteosare a acestei vorbe, din zece nouă să fie națiunea și poți fi sigur de aplauze: e adevărat *captatio benevolentiae*: să începi, să sfirsești cu ea, s'o presari cu cumintenie și pe la mijloc: publicul de bună seamă va rămânea estaxiat.

Punem cazul: ai o fabrică și vrei, ca puțutul să te sprijinească: apelează la curții făcător de minuni și comandaie incurg cu droaia.

Punem cazul: vrei să arăți, că ești bun patriot? n'ai decât în o serie de articoli să faci curte acestui cuvânt și faci impresie, când în deosebi cerci să combați pe cei-ce adoră idoli, pe cei ce se'nchină altcum și'n altă biserică.

Punem cazul: ești socialist, dar înfocat

și convins, d'ai fi în stare a da și cu barda în luna, când se cere: vrei să fi înșă purta: și pe bratele alintătoare ale popularității: inventezi un socialism nou: legi ideia socialistă, ori bine zis vorba de cuvântul mântuitor — și ești salvat, respective poți conta chiar și la deputație.

Si-apoi, de ești chiar gazetar și-i secetă mare, n'ai decât să te adresezi cuvântului minunat articolul e gata mai inte, decât cea mai americană fotografie à la minute.

Ear parlamentul nostru, deputații coaliției etc. zic, că națiunea vrea, ce și ei vreau, deși ei bine știu, că îndărătul lor stau numai sutele de mii ale cetățenilor investiți cu drept de alegători, nu toate milioanele, cari locuiesc această țară, ceea-ce foarte eclatant o arătase cineva în un articol publicat când-va, nu de mult în locul de frunte al acestui ziar.

Au deputații coaliției din punctul de vedere al dreptului general îndreptățirea să monopolizeze, ce a monopolizat minoritatea locuitorilor țării? Au ei drept să se provoace vecinic la națiune, ei, cari nu sunt mandatarii voinței tuturor locuitorilor acestei țări.

O singură scuză ar putea să aibă: ei n'au fost la guvern: proiectele de legi de ori-ce natură ei le-au combătut în cele două camere: ca minoritate parlamentară au fost însă neputincioși. Ei au doar înscris în programul lor sufragiu universal.

Dar acum vor ajunge la guvern. E asta

un motiv, ca să-și schimbe părerile, dacă sunt politicieni consecvenți ori s'au inficiat de inconsecvența unor bărbați de frunte — ar putea zice ei — ca Apponyi, Bánffy?

Căci opoziția acum nu mai vrea sufragiu universal; cere estinderea dreptului electoral, dar cu rezerve. Va aronda din nou cercurile electorale, nu așa însă, ca fiecare să-și poată expune dorința sa, ci având în vedere interese bine pricepute — zic ei.

De ce se refer atunci cu ori-ce ocazie la națiune, când ei în dorințele lor umblă pe alte cărări?

Cu toate acestea cei din Viena sunt gata să împlinească dorințele coaliției. Se zice, că M. Sa vrea să știe apriat programul de debut al coaliției; Főjérváry a adus concesiuni, ce-s de natură a liniști iară pe națiunea «națiune».

După ce-și va fi eluipat coaliția aspirațiile, vor striga osanale și vor zice earăși, că «națiunea și-a câștigat pe regele său».

Vezi doamne, e frumos să ști, că tu reprezinti în parlament «națiunea» și de așa ar fi, n'ar fi fost lipsă de acest articol prin care vom să desvăluim nitel incurcătura.

Până ce nu vom avea sufragiu universal, nu se poate vorbi de națiunea întreagă, ca și când ar fi reprezentată de «părinții țării», până atunci nu putem afirma și deci nici cel din coaliție, că ei reprezintă națiunea, care nici n'a fost întrebată, ce voește. Până atunci cuvântul națiune rămâne numai

SĂRMANE DOR...

S'au prins în vraje de sărut
Un grânguraș și-o grângurea;
Cum i-admiram mi-s'a părut
Că-i „cinera“ cu — mândra mea..

Sglobiul grângur când pe-un crac
Când pe-altul crac de pom sărea
Și-atâta mi-a căzut pe plac
Neastâmpărata grângurea!...

Se ciup mereu și zboară iar,
Când ea spre el când el spre ea... —
Oar' ce și-aș da mândrușo 'n dar
S'o imitezi pe păsărea?... —

Dar' las'o dragostea 'n vileag
Ort de-o mai fit — tot una,
Sărmane dor... ziua pribeag
Ear' noaptea doar' cu luna...

Arad, 1905.

C. Delas.

Informațiuni literare.

VIII.

Cetind numărul din urmă al „Revistei Noastre“ foaia literară condusă de d-na Constanța Hodoș, mi-am adus aminte de un foileton al „Albinei“ din Iași pe anul 1843. Un anonim face acolo portretul „femeii literate“ în următoarele linii generale:

„Această femeie știe de toate: vorbește de literatură, de arhitectură, de muzică și din când în când amestecă în conversație câte-va cuvinte franceze sau italiene. Ea umblă calare și fumă; chiamă pe fiecare din cei-ce o încunjură pe numele de botez, fără a mai adauge și cuvântul „domnule“. Tinerii cu dânsa sunt foarte familiari, însă ea nu iubeste pe nimeni, căci este femeia cea mai plină de răceală și de egoism...“

„Femeia literată este în sfârșit o amestecătură curioasă de răceală și de ecsaltație, de originalitate și de gust rău; însă cu toate aceste în ea este un ce atrăgător, care are înțurire asupra imaginațiilor tinere. Providența a adus-o în lume, pentru a amăgi pe tinerii de 18 sau 20 de ani“.

Așa va fi fost femeia „literată“ la Iași, în anul Domnului 1843, deși nu prea putem bănuși, ce literate strașnice vor fi existat pe atunci în Capitala Moldovei și deși portretul e mai mult acela al scriitoarei franceze. Știm însă, că de atunci acest tip ușuratic, frivol, această copie franceză, a dispărut și că literatura română de astăzi are cu totul alte însușiri. Cel puțin gruparea din jurul d-nei Constanța Hodoș face cu totul altă impresie și nu lasă în urmă-i nici fum de țigară, nici tropot de copită, nici măcar miros de parfum. E un progres, de care trebuie să ne bucurăm.

Revista noastră e mai mult un cămin cald și curat, simplu și liniștit. Poate se face chiar prea multă silă ca toșul să fie potolit și se pune prea mult zăgaz pătimilor. Azi se publică „Primblarea“ lui Schiller, mâne va urma poate

„Hermann și Dorothea“ de Goethe, poemă versuri lamartiniane și ideile despre Chloe și Dafnis. Nici îndepărtarea asta prea mare de viața furtunoasă nu e bună!

Unul din meritele de frunte al revistei d-nei Hodoș este însă încunjurarea așe numitelor probleme femeniste. E întâia foaie periodică, scrisă de femei, în care nu se reeditează clișeele sect, compilațiile din ziarele străine, declamațiile despre „egala îndreptățire“ a femeii și se esclude ori-ce tendință neliterară.

Un alt merit iarăși are, că nu se amestecă în nici un fel de discuție estetică. „Literata“ de acum — ca să păstrăm terminul „Albinei“ — nu ține să-și croiască sufletul și să-și disciplineze gândirea după rețete străine, fie naționaliste, fie moderne; preferă să rămână originală, cu talentul ei puțin cât îl are; să fie femeie înainte de toate.

D-na Hodoș așa a și fost totdeauna. E exemplul cel mai bun, cum trebuie o scriitoare să-și înțeleagă misiunea ei și să nu scrie nici odată despre lucruri nevăzute și nesimțite, nici să treacă în domenii, în cari numai un creier bărbătesc poate crea opere trăitoare.

Lângă proza d-nei Hodoș cetim poeziile de vecinică duioșie și frumusețe ale d-soarelui Cunțan și ne bucurăm din inimă, că în produsele d-sale mai nouă se resimte iarăși claritatea din cele dela început, cu cari ne câștigase pe toți.

Alături de Cunțanu găsim numele Elenel Văcărescu. Autoarea „Rapsodiei Dâmboviței“, poetă franceză cunoscută, abia acum toarnă versurile în formă românească, și e destul de slabă une-ori, dar uităm stângăciile aproape copilă

lozincă în luptele politice dela noi și cu acelaș drept poate spune orice fracție, orice partid din parlament că el reprezintă țara, care în timpul din urmă cu atâta exclusivism au monopolizat-o cei din coaliție. Săracul meseriaș, mult chinutul muncitor și țărănul uitat în satul său nu-și are reprezentanți în dieta noastră, deși ei formează majoritatea acestel țări.

A lucra și lupta cu lozince, cari însă în practică le detestez. Inseamnă a fi aventurier politic; iar de aventurieri țara și interesele ei n'au lipsă.

Sunt într'adevăr în politică idealuri utopiste, pentru cari se lupta, se sbat oamenii secole, își varsă sângele generații; în astfel de cazuri al de a face însă cu entuziași. Aventurierii însă mai curând, ori mai târziu se demaschează, es din modă, opinia publică îi pune de o parte, ca pe unii, ce au știut câtă-va vreme să scoată ochii lumii cu frase sforăitoare: țara vrea însă fapte.

Două căi stau deci deschise înaintea coaliției și maturitatea ei politică o va judeca nepărtinitorul istoriograf viitor după faptele ei: fi vor aventurieri deputații coaliției după-cum până acum se pare, pentru ceea-ce noi ne avem față de ei scrupulele noastre, ca unii, cari luptăm pentru binele tuturor, ori se vor angaja a democratiza țara, dupăcum se cuvine în secolul XX, dând poporului, ce e al poporului, ca și acest popor apoi să-și sprijinească în ajungerea idealelor lor.

Drumul nostru l'am desemnat de atâtea ori mai bine, decât e o potecă pe o hartă militară specială: luptăm pentru drepturile firești ale poporului de pretutindeni, în prima linie pentru suferința universală.

Coaliția a adoptat rezerve sub fel de fel de pretexte: drept aceea nu are titlu de drept a se provoca în continuu la «națiunea» pe care nici n'a întrebat-o.

Și totuși: corul aventurierilor cântă, sbiară încontinuu vorba «națiune», fiind-că văd, că fac impresie.

rești ale celei de mult plecate din mijlocul poporului, pentru subiectele totdeauna poetice și românești, ce ne prezintă.

Împreună cu cele trei talente principale lucrează la numita revistă „Simca“, pseudonimul unei doamne — dela Plocești mi-se pare — autoare de versuri bune; Elena Poenar, traducătoarea Carmen Sylvei și alte doamne, mame bune, burgheze cumini și fete deștepte.

Ear cărma? Sfetnicul din lăuntru? S'ar putea să lipsască un bărbat din republica scriitoarelor?

Cum e numai povestea aceea chineză despre răsvrătirea cucoanelor în contra bărbaților? Cică ar fi zis odată femeile către bărbații lor: „Noi putem face ispravă și fără voi; aide, plecați de aici, că nu ne sunteți de nici un folos!“ Și s'au hotărât bărbații să le lase singure și au plecat într'o pădure din apropiere, unde s'au ascuns. Dar n'a trecut nici o zi și o noapte și ele au pornit în căutarea lor. Când au zărit pe cel dintâi, ascuns în crengile unui copac, s'au strâns toate în jurul lui, țipând de bucurie: „Un bărbat, iată un bărbat!“...

Acest bărbat, în jurul căruia s'au strâns scriitoarele noastre, este dl Ion Gorun, car unde este Ion Gorun baza e solidă și noi, cetitorii, putem avea toată încrederea în literatura, ce se face sub ochii lui.

P. S. Autorul acestei notițe ține să se știe, că nu ia răspunderea de cât pentru rubricile „Informațiuni literare“ și „Cronici bucureștene, pe cari va continua să ni-le trimită pentru foiletonul nostru.

DIN ROMÂNIA.

Expoziția generală română din 1906.

Mine și cariere.

C' erau în trecut.

Țara noastră nu are un trecut minier; chiar și carierele sale cele mai renumite, afară de aceea dela Albești, cu a cărei piatră s'a construit Curtea-de-Argeș, cea de pe valea Slănicului cu care Siefan-cel-mare a zidit biserica din Hărlău, care ne-a dat multă vreme pietrele de moară, toate celelalte printre care vom cita Gura-Văii din Severin, Topalul din Dobrogea, Sinaia din Prahova și Ulmeni din Buzău — sunt de dată recentă.

Se susține că Romanii au extras arama la Baia-de-aramă; de către dl inginer Galeriu s'au găsit galerii și instalațiuni în munții Dornel, dând cam de două secole: se pretinde că extracțiuni de aur, argint, fier și plumb s'au făcut în mai multe părți din țeară, fără însă ca până în prezent să avem date de tot sigure în această privință.

S'a găsit la Oglinzi în județul Neamțu galerii pentru captarea isvoarelor sărate și lucrări făcute în stejar, ceea-ce probează că și mai de mult am avut specialiști ale căror lucrări s'au ruinat și despre activitatea cărora nu știm mai nimic.

De altfel cunoaștem foarte puțin munții noștri și sondaje nu au fost făcute nici în număr mare, nici în mod sistematic.

Exploatarile.

Încercări se fac acum în Dobrogea și în alte părți ale țării.

Un mineral se găsește în cantități enorme și care alcătuiește colosale stînci (de sare) întinse pe o suprafață atât de mare după studiul făcut de dl profesor Mrazec, aceasta e sarea. Ocenele noastre sunt cele mai avute din lume și sarea noastră este de o calitate absolut superioară și dacă regia ar face sacrificii neînsemnate și ar lucra într'un orizont ceva mai larg am putea exporta foarte mult sare în India și în câte-va regiuni ale Africii.

Întâmplarea a făcut ca în una din cele trei regiuni în care s'a găsit antracitul să se facă o exploatare care durează încă. Antracitul exploatat este de o puritate extremă conținând abia $\frac{1}{300}$ cenușe.

Lignitul este foarte răspândit și foarte variat în ce privește calitatea, și dela lignitul lemnos, sau care conține multă uicioasă, până la lignitul absolut superior, cel bituminos, care se află și la Comarnic și la Comănești, avem toate varietățile.

Dacă din acest lignit d'împreună cu resturile destilațiunii păcurii și cu pulberea ce rezultă din exploatarea antracitului s'ar face brichete, nu am mai avea nevoie de a căuta carbuni de pământ, ceea-ce vom găsi cu siguranță, mai ales în Dobrogea dacă vom face sondaje în mod științific.

În ce privește alte exploatațiuni miniere, trebuie să recunoaștem că munții noștri nu au fost încă destul de studiați și că din acest punct de vedere totul e de făcut.

Vom căuta chiar cu ocaziunea expoziției să facem un sondaj în cuprinsul ei, care să meargă, până la 800 m. Vom face astfel nu numai o expozițiune a unui mijloc curent în exploatarea actuală a petrolului, dar și un studiu în ce privește straturile ce alcătuiesc subsolul Bucureștiului, elucidând și chestiunea posibilității existenței puțului artezian în această regiune, lucrare de care sunt convins.

Viitorul nostru minier.

Nu putem zice nimic în ce privește viitorul nostru minier, din punctul de vedere al metalelor, totul atârând numai de sacrificiile ce vom ști să facem și de inteligența ce vom pune pentru ca să ne dăm bine seama de avuția subsolului nostru.

În prezent constatăm numai că, afară de sare, avem încă carierele de granit, cu riebeckită, din Dobrogea. Acest granit va constitui cu certitudine un articol de export fiind de o calitate neîntrecută.

Pe lângă acestea trebuie să indicăm petrolul care se află foarte răspândit pe fața țării, de o calitate absolut superioară, la adâncimi ușor de ajuns și în regiuni ce stau în legătură cu toată

țeara, cu rețeaua ferată austriacă, cu Dunărea și cu Marea.

Petrolul constituie o adevărată avuție națională de a cărei putere și importanță încă nu ne dăm în de ajuns seamă.

El va modifica starea economică a țării, cu el vom deveni o țeară industrială și vom importa nu numai milioane pentru acel ce se va... în străinătate, dar vom importa alte milioane prin faptul industriilor noastre, care se vor înmulți în 10 ani și cari vor trăi cu deosebire prin export, țeara beneficiând încă și prin ceea că importul său atât de dăunător în prezent va scădea cu mult.

Avem dar tot interesul ca minele de sare și petrolul nostru să se prezinte astfel la viitoarea expozițiune încât să putem arăta tuturor celor interesați care este valoarea reală a acestor avuții naționale.

Statul și particularii au datoria și interesul de a face tot ce le stă în putință în această direcțiune.

Vom căuta ca o panoramă specială să arate principalele exploatațiuni ale petrolului, în mod cât se poate de natural; ear alături să fie reprezentate toate exploatațiunile, dela puțul cu egnă și până la diferite sisteme de sodage și rezervorii ducând la un pipe-line.

Ce va cuprinde secțiunea.

Secțiunea specială va cuprinde următoarele trei diviziuni mai principale:

Exploatațiuni de mine și cariere;

Scoalele speciale;

Exploatațiunea petrolului;

Marile societăți de exploatațiune sunt rugate ca fie-care, în parte sau în comun, să ne indice cât mai curând ceea-ce voesc a face singure sau împreună cu noi pentru-ca expozițiunea acestei secțiuni să fie cât se poate mai completă și mai impunătoare.

Hărți geologice fotografii, studii, bucăți din straturile pătrunse, analize sau produse obținute din petrol, etc., vor trebui indicate de cu vreme pentru ca atât din punctul de vedere demonstrativ ca tablouri morale, fotografii, tăieturi, etc., cât și din punctul de vedere științific și economic, prin studiile speciale, secțiunea noastră să fie cât se poate de completă.

De altfel, toate minele și carierele, Statutul, fie ale particularilor, vor trebui să treacă cât mai curând indicațiunile de ce voesc a expună, pregătind vederi și planuri de exploatare, date statistice, dări de seamă asupra instalațiunilor și funcționării lor, indicând în acelaș timp dacă vor expune în pavilionul Statului și în acest caz de ce suprafață vor avea nevoie, sau dacă doresc a expune separat, și în acest caz vor indica ce întindere le trebuie, precum și mărimea și stilul pavilionului ce voesc a construi.

Comisariatul general așteaptă cu plăcere ori ce propunere nouă în această direcțiune și ori-ce indicațiune se va crede necesar a i-se da.

Comisar general, dr. C. I. Istrati.

1905, Iunie 9.

O apreciere.

— În interesul asocierii preoților. —

Cu oare-cari rezerve s'a mai scris în ziarele noastre în aceasta direcție, fără ca să aibă însă ceva ecou.

Abia în anul curent s'a pornit o mișcare mai serioasă de un grup de preoți harnici din diecesa Caransebeșului, care a făcut și face pașă atât în sus cât și în jos pentru de a convinge despre necesitatea asocierii preoților. În meritul acesta a apărut și o broșură de „Anonymus“ sub titlul „Asocierea preoților“, „Un apel către colegi“.

Din întâmplare și mie mi-a venit la mână această broșură în zilele trecute. Am citit-o cu toată atențiunea. Cele desfășurate de onorabilul „Anonymus“ în apelul către colegi merită atențiunea nu numai a condiecesanilor colegi, ci a tuturor colegilor din de Dumnezeu scutita noastră metropolie. Nu cred să se aștepte — cu deosebire din vremile mai nouă — care să nu aproape necesitatea acestei asocieri. Pentru-că într'adevăr nu prea sunt stări sociale în patrie, cari să nu fie asociate; și asta în urma spiritului timpului de astăzi. Și foarte natural, de oare-ce nu mai începe îndoiială, că interese comune numai cu puteri comune se pot apăra.

Să nu luăm impresiile asocierii străine

să ne restrângem la ale noastre cele românești și culturale-naționale și progresul — pe lângă toată indiferența din partea multor factori — este destul de îmbucurător.

Îmi pare bine că în numărul 111 al ziarului nostru „Tribuna“ sub titlul „O vorbă despre preoțimea“ își exprimă „Unul din cler“ părerea sa individuală în această chestie. Asta ar fi de dorit să-o facă toți, câți cunosc și doresc realizarea; sau dacă nu, cu motive, contra necesității ei.

Causa în sine e însemnată și foarte serioasă. Și chiar însemnată și serioasă e aduce cu sine — și în urma poziției sociale-morale preoțești — ca să se pertracteze deschis, în o adunare publică preoțească și nu în secret. Decî părerea individuală a fratelui „Unul din cler“ — și din parte-mi-e la loc.

Pentru că broșura citată a apărut sub „Anonymus“ și pentru-că grupul de preoți — sigur companioni intelectuali la broșură — a lucrat în ascuns până aci, — cea-ce nu-i chiar așa — nu sunt de judecat, fiind siguri „bona fide“. E poate numai un pas de tactică. Noi le datorim respectele noastre colegiale pentru sulevirea acestei cauze, care de aci înainte, prin conlucrarea mai multor competenți și în forma de mai sus se va abate la ogașul, ca vorbele frumoase trup să se facă. De loc și aci un exemplu, că ce însemnată a da teren comunicațiilor ideilor, conlucrarea mai multora, decî necesitatea asocierii!

Cumcă asocierea preoțimei în forma prezentată de broșura „Anonymus“ ar aduce cu sine formarea de stat în stat și prin urmare ar ținti la știrbirea demnității Arhieriei, protopresbiterale sau altor venerabilități, n'o putem afirma ci din contra, poziția susnumitelor demnități s'ar mai ușura cu o grămadă de procente în toate privințele, pentru-că prin asociere, preoțimea tinde la ridicarea nimbului ei social, moral și cultural. Și dacă o oaste este în toate privințele la locul său, indiscutabil, că lauda, și mai mult meritul se împarte generalilor.

În urmarea aceasta nu putem crede cei-ce suntem pe lângă asociere, că Prea Sfințitul și Sfinții noștri arhieriei, venerabilele sinoade și consistoare eparchiale, ar pune pedecă acestor laudabile năsuințe, — fiindcă unui ne este scopul: înaintarea, ridicarea la vaza cuvenită și mai pe sus de toate ridicarea nimbului bisericii noastre drept măritoare.

Nu discutăm nici dubităm în grija și munca ce jertfesc consistoarele și protopopii în frunte cu Prea Sfințitul Arhieriei pentru ridicarea și asigurarea acestui scop. O împrejurare este însă constatată, că personalul cârmuitor și muncitor din gremii nu este suficient, — și aceasta nu în urma indiferentismului diecesei, ci în urma mijloacelor — și nici nu se poate cobori acuză-acuși cu directiva și povețele între atâtea sute de preoți și de-ale arăta că: teoria teologică cum are să se lege cu praxa vieții. Plus că asta înseamnă a dicta dela masă.

Nu-i destul pentru nimbul preoțimei, — care se reoglindează și asupra bisericii, — că venerabilele consistoare dimpreună cu Ven. protopopii sunt în toate privințele la locul lor, dacă spiritual și social-moralmente preoțimea în prea multe cazuri altmintrelea se afirmă între celelalte stări sociale cu aceleași și mai puține pregătiri, și și cu mai puțin ideale și sublime chemări.

Preotul, de tinar, fără cunoștințe practice, numai cu teoria teologică păsește în viață, unde în cele mai multe cazuri, trăește izolat fără teren pentru comunicațiunea ideilor. Urmarea este cea de mai sus. Nu aruncăm vina asupra nimănu. Vina este izolarea, de multe-ori sunt împrejurări, din cari se naște apoi indiferentismul, care îi orbește pe prea mulți preoți încât rezonază că: pentru de a fi preot e destul șablonul de sute de ani, neavând în vedere, că și cei din cea mai din urmă stare socială, în cadrul cunoștințelor lor, se nisuesc a da înainte.

A respira aceasta rezonare, — fie-mi permisă espresiunea, — nu pot nici Preasfințitul și luminații noștri Arhieriei cu toate celelalte venerabilități. Restrângerea numai la cele oficioase nu-i destulă. Un control în direcția aceasta este deschis; afară de cazul, că tot la cinci ani să se supună fiecare unui examen teoretic, ceea-ce în urma organizării și regulamentelor noastre ear' ar produce rezultat nesuficient.

Astfel stând lucrul, asocierea respective

constituirea preoțimei în reuniune, — așa după cum s'ar hotărî în o adunare publică preoțească și în conțelegere cu organele noastre bisericesti, — ar fi cel mai bun espedient pentru de a respira aceasta renovare, a promova starea culturală și socială-morală, a-i smulge din starea izolată, a le da teren pentru comunicațiunea ideilor, și a-i feri de multe altele scaderi, cari nu sunt de a se atribui totdeauna exclusiv preoților, ci și împrejurărilor.

Altmintrelea în broșura „Anonymus“ sunt espuse cu multă pricepere motivele în urma cărora este evidentă necesitatea asocierii preoțimei. Scopul acestei broșuri, — după-cum și autorul declară, — este de a da ansă la o dispută. Aceasta se poate face pe cale jurnalistică și mai ales în o conferență publică preoțească anume spre acest scop convocată.

Cei cu dor de propășire și până atunci pregătească terenul, ca să fie cu toții un cuget și o simțire.

Iar' noi cei din dieceza vecină încă să judecăm serios cauza. Atle-se unul mai în vârstă, care are la spate un trecut apreciat ca preot, facă pașii de lipsă în direcția aceasta, sigur fiind că ne vom da concursul, pentru că despre noi e vorba. Aci țintesc. Și cam deodată numai atât, fiind vorba de începutul fraților colegi din dieceza vecină. De lângă Receaș.

Incercătura crește...

— Crisă —

Când citești cazul lui Lung, de n'ai ști, că ești în Ungaria, te-ai crede în Rusia. Nu vrea să pue timbru pe chitanța... și în fine primarul Budapestei Halmos trebuie să-l lase să-și facă cheful.

În timpul acesta municipiile se pun pe punctul de vedere al rezistenței pasive (fi-rește Aradul n'a putut fi cel din urmă).

Tisza la Geszt a stat la dispoziția unui corespondent dela N. F. P., care apot îl publică interviul la loc de frunte. Tisza combate rezistența pasivă a „națiunii“.

Ear' Andrassy vrea să spue în *Budapesti Hirnap*, de ce s'a schimbat așa iute și așa de tare la față. Numat un lucru tot nu spune: c'a vrut să răpună pe Tisza, ori crede, că-i secret public?

Fuga corăbiei Potemkin.

Corabia rebelă în port român.

Corabia *Knyaz Potemkin*, despre care se lățise erî vestea, că s'a predat, e azi senzația Constanței, unde e ancorată de prezent: aici a fugit dinaintea vaselor, ce veniseră să o desarmeze.

Mare e panica acum în portul Constanța. Căpitanul portului de pe exterior a crezut, c'a sosit vr'o corabie oficioasă rusă și numai mai târziu a aflat, ca are de a face cu corabia *Potemkin*.

— 2 Iulie.

Constanța (Sara 7 h 10 1). *Knyaz-Potemkin* corabia rebelă rusă dimpreună cu două torpiloare a sosit aici și a ancorat departe de port. Potemkin a schimbat signale stindardale cu vasele ruse de aici.

Constanța. Senzația e mare: întregă lumea se îmbulzește la țarm. Locot.-colonelul *Balescu* și maiorul *Negru* pe o luntre au mers înaintea lui Potemkin, care i-a primit cu salve de pușcături și cu o delegație. De pe uniformă le era luat jos gradul, așa că oficerii români nu știau, cu cine vorbesc. Oratorul mateloților le spuse, că ei sunt rebelii de pe *Potemkin* și au venit în port după alimente.

Oficerii vaselor ruse de aici n'au îndrăsnit a merge pe Potemkin.

Tratative cu Potemkin.

Sebastopol. Două panțerate, un crucișător, torpiloare și mai multe vase au plecat în 28 Iunie din Sebastopol la Odesa sub comanda admiralului *Visnevitchki*. După acestea a plecat și admiralul *Krieger* cu două vase. Sosind în portul

dela Odesa *Krieger* a somat pe *Potemkin* să se alătore la flotă. Răspunsul a fost, că rog pe comandant se vie pe Potemkin. În fine Potemkin gata de luptă a trecut pe lângă celelalte vase așa, că se puteau vedea unii pe alții. *Krieger* a signalizat: *Not nu mergem în Sebastopol!* Potemkin a răspuns: *Not rămânem aici.* Signalul corăbiei *George Pobj-donoscev* a fost: *mașinile ni-s stricate*

Constanța. Personalul lui Potemkin constă din 750 oameni. Oficerii nu-s de loc. Mateloții sunt desperați. Au trimis o delegație în oraș și sunt gata a se preda sub condiția, că nu vor fi estradați Rusiei. Căpitanul portului a cerut informații dela guvern. Delegația matrozilor a spus, că pe corabia e comitetul revoluționar de 20 și că la părăsirea Odessei feciorii din Sebastopol au strigat: *hurrah!*

Stăpanii peste cei din corabie e un *cadet de marină*, care a cerut dela căpitanatul portului permisia, să poată cumpăra alimente în oraș.

Constanța. Feciorii flotei ruse staționate aici fraternizează cu rebelii de pe Potemkin.

Nouă turburări în Odesa.

Londra. Vestea, că vaporul de războt *Potemkin* a sosit în Constanța, a produs mare bucurie între muncitorii din Odesa. Eri sară mai multe mii de oameni au eliberat pe rebelii închiși în casarma *Vladimir*. Situația e foarte critică, fiindcă demonstrații sunt provăzuți cu muniție. Subguvernorul a fost înștiințat, că dacă numai pe unul din rebelii omoară, toate edificiile statului vor sbura în aer. Mii de revoluționari au fost eliberați din temniță.

Berlin. La bursa de azi s'a răspândit vestea, că matrozii rebeli au aruncat în aer corabia *George Pobj-donoscev*, ce era înaintea Odessei.

Odesa. În oraș întreagă noaptea e întunec, fiindcă fabricile de gaz au sistat lucrul. În Odesa sunt cam 32 mii de soldați.

Revoluția.

Niuolajev. Revoluționarii au omorît cu o bombă un comisar de poliție și patru cazaci.

Petersburg. Asară au omorît pe mareșalul nobililor din Basarabia, *Theodorus*, numai la această funcție acum șase luni.

Chiev. În Caucaș Armenii și tătarii se măcelăresc inficoșat. Într'un cerc au fost mari vărsări de sânge. Șapte mii de Tătari au atacat pe Armenii. Numărul morților e șase sute.

Din străinătate.

Loubet în Madrid.

Madrid. Încă nu s'a stabilit definitiv timpul vizitei lui Loubet: probabil, că Loubet va vizita Madridul la sfârșitul lui Octombrie, de unde pe mare se va întoarce în Franța.

Svedia și Norvegia.

Norvegia cu parlamentul său zilnic se pregătește pentru viața politică independentă.

Guvernul din *Stokholm* lucră acum la condițiile de pace cu Svedia.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Iulie 1905.

Jertfele Murășului. Parcă e făcătura: Murășul an de an rebue să-și ia jertfele sale. Alaltăeri după amiază au seos peșcanii două cadavre din Murăș; un om de vr'o 35 de ani și un băiat de vr'o 12 ani. Deoarece ce amândoi erau fără nici o haină, se deduce, că s'au înecat scăldându-se.

Șahul executat. De mult scrisesem, că Șahul Persiei, n'a voit să plătească costul unui edificiu, ce l-a zidit la Paris pentru secția Persiei când cu espoziția internațională.

Architectul a intentat proces contra Șahulului rău de plată.

Acum cetim, că în orașul Contrereville din Franța i-s'a secestrat șahulului bagajul din gară. Șah, șah, dar să-și plătească datoriile!

— Logodnă. Anunțăm cu deosebită plăcere logodna drăgălașei d-soare *Anuța Neamțu Bugariu* din Agriș cu dl *Iuliu Ciugudean*, contabil la „Lipovana”. Felicitările noastre!

— Reîntoarceri din America. Dintre cei emigrați la America puțin de tot s'au mai reîntors acasă. Mercuri a sosit la Triest naia de emigrare „Pannonia” și a adus cu sine dela New-York 344 Europeni, cari se reîntorc acasă din America. Intre aceștia se află și 67 ungurenii. Svonindu-se, că vor sosi din America și anarhiștii, poliția din Fiume a examinat naia și cu această ocaziune s-a constatat, că în adevăr au sosit cu naia „Pannonia” doi anarhiști în Europa, dar aceștia au debarcat la Neapole și astfel li-s'a pierdut deocamdată urma.

— O mare descoperire. Ziarele străine publica senzațională știre, că un tinăr savant, atașat pe lângă observatorul Cavendish din Cambridge, dl John Burke, ar fi descoperit „generația spontană”.

La acest mare rezultat dl Burke ar fi ajuns luând gelatină complect sterilizată și punând-o sub acțiunea radiului, noul corp descoperit de dl Curie.

Descoperitorul povestește astfel rezultatul experiențelor sale: „După două zile de cultură, am observat la microscop puncte negre sferice, deosebindu-se de bacterii prin faptul, că erau solubile în apă. Volumul acestor puncte se mărește încet și se subdivide când a ajuns la oarecare dezvoltare. E cu puțință, ca aceasta să fie forma primordială a vieții...”

Cum vedem descoperitorul însuși nu afirmă de cât o posibilitate; chiar el nu a dobândit încă certitudinea, că a descoperit „generația spontană”, că a dezlegat adică marea problemă a originii vieții, problema, care de atâta îndelungată vreme preocupă mințile tuturor biologilor.

Dacă știrea, care acum e primită cu mare rezervă de lumea științifică, s'ar adevăra, atunci într'adevăr știința a făcut un enorm progres. Una din cele șapte mari taine, cum le numea un mare savant, va fi dezlegată; Știința ar face încă un pas uriaș în domeniul nemărginit al Necunoscutului.

„De unde venim?” Marea întrebare, la care materialistii la Büchner credeau, că puteau să răspundă cu ușurință, făcând apel la lanțurile lor, a rămas însă până acum nedeslegată; în fața ei toți savanții au trebuit să rămână cu brațele încrucișate. Vălul de pe statua zeiței Isis n'a fost încă ridicat, cu toate eforturile unor învățați ca Darwin, Spencer și Haeckel.

Aceste cercetări au părut atât de zadarnice unora, cum a fost August Comte, în cât au interzis continuarea lor și au scos din cadrul preocupărilor pur științifice căutarea Originilor.

Eată însă, că s'a descoperit un corp nou, Radiul, ale cărui proprietăți au uimit lumea științifică, iar acum învățatul din Cambridge ne dă speranța, că se va putea în fine ridica un mare colț din vălul zeiței Isis.

...Să admitem că e așa, că s'a dezlegat întâia din cele șapte taine, că la marea întrebare: „De unde venim?” vom putea răspunde: din Radium Știința va face cu aceasta un pas uriaș, dar omul va fi mai fericit, va deveni mai bun, știind că se trage dintr'un brut mineral oare-care? Greu de răspuns, cu atât mai greu cu cât știm, că progresul științei, progresul adevărului, dacă vreți, n'a fost până acum de cât regres pentru morala omului.

— Sîrmane! Învățătoare! Cea mai plăcută și dorită boală a izbucnit nu de mult în America în ținutul Dakota, boala — căsătoriilor. În fie-care săptămână se încheie căsătorii peste măsură de multe. Feciorii se însoară, unde numai găsesc fete. Pe învățătoare le iau de-a rândul de prin școale. Direcțiunea școlară a dat ordin, că învățătoarele trebuie să stee cel puțin 2 ani în serviciul școlii nemăritate, la din contră le pedepesc. Feciorii plătesc bucuros pedepsele numai să se poată însura, căci e lipsă de femei pe acolo.

Necrolog. Din incidentul trecerii din viață a harnicului notar *Ilie Balta*, familia a publicat următorul anunț funebru:

Cu inima frântă de durere aducem la cunoștință tuturor încetarea din viață a prea iubitului nostru soț, tată, frate, cumnat unchiu și ginere *Ilie Balta*, notar comunal. Întâmplată după lungi și grele suferințe în 28 Iunie st. n. dimineața la orele 2 1/2 în al 44-lea an al vieții și al 11-lea an al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești se vor așeza spre eterna odihnă, în 29 Iunie st. n. la orele 3 p. m. în cimiterul din Chereș după ritul bisericii gr. orient. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Văd. Volumnia Balta născ. Belle ca soție, George Lucian, Marioara, Cornelia, ca fi și fiice, Ioan Balta preot gr-or român, ca frate Ghizela Balta născ. Cleocan ca și cumnata, Coriolan Balta, Aurora Balta, Volumnia Balta, ca și nepot, și nepoate, Ioan Belle, notar în penziune, ca socru.

— Omorită de insolație. În Comlăuș căldura și-a căutat o victimă: țiganka *Kovács Liza* a murit de insolație.

— Privirea capului tăiat. Se scrie din Paris: În Orleans eri nu executat pe ucigașul *Languille*, și un doctor a făcut la această execuție constatarea, că capul tăiat în primele momente nu înceată a simți.

Dimineața la trei ore procurorul și persoanele oficioase s'au băgat la *Languille*, care era sculat și-și da în cărți.

— Te înștiințez, îi zise procurul, că rugarea de agrățiare e respinsă. Ești pregătit de ultima cale?

Știam, că așa va fi. Sunt gata — răspuse osînditul care — se vede — își aflase soartea din cărți.

Fi-vei curajos?

Nu mă tem de nimic! Mă duc eu singur la locul de perzare.

S'a îmbrăcat apoi, a predat procurorului o epistolă pecetluită: pe drum a discutat cu preotul iar la locul pierzării a băut un pahar de rum în sănătatea domniilor.

Foarte liniștit și-a pus capul sub ghilotină; doctorul a căpătat permisia să-i ție capul, până e executat, iar imediat după executare doctorul întreba pe capul tăiat:

Languille, auzi, ce zie?

Ochii se deschiseră mari, bilbăi ceva; apoi se închiseră din nou.

— Proporția natalității. Unii demografi și legislatori francezi, — mai cu seamă d-nii Bertillon și Piot, spun că Franța e singura țară unde procentul natalității scade: Franța nu este însă singură. După documentele oficiale ungurești, în orașul Budapesta, unde proporția era de 45,3 în 1876, și care nu mai era decât 32,6 în 1900, a scăzut la 27,6 în 1903. În toată Ungaria se întâmplă același lucru.

Dl Macquart a stabilit la societatea de antropologie din Paris, că scăderea proporției natalității este în legătură cu mărirea numărului născuților morți. De pildă la Budapesta, proporția născuților morți era în 1881 de 80,2 în 1900 de 140,7 și în 1903 de 146,3.

Aceasta ar dovedi că cele două fenomene pot influențate de aceeași cauză, adică voință, supusă la grele condițiuni de muncă și existență.

Moartea unui mare viteaz. Vestitul luptător pentru libertatea insulei Cuba, Gomez, a murit în urma unei operații, chiar în ziua în care guvernul cuban i-a făcut dar suma de 100.000 dolari.

— Un șerpe în stomac. În Sátorajauhely țărănul Ioan Szemedi, pe când se afla la lucrul câmpului, se culcă în timpul repaosului la amiază pe iarbă și adormi. În timpul somnului un șerpe i-se vâră în gură și se târă prin gâtul până în stomac. Medicul chemat în grabă au putut să scoată șerpele din stomac.

— Desperat. Un fecior de 17 ani Alece Vrona din Cluj, își perduse vederea înainte cu câteva săptămâni. Speranță de vindecare numai

avea. Lucrul acesta l-a amărât așa de rău, încât în zilele trecute, când rămase singur acasă s'a dus în grădina unde și-a tras un glont în inimă. A murit pe loc.

— O copilă disperată. O tineră copilă de 15 ani numită Alice Guyot, ai cărei părinți locuiau la Nancy a fugit de curând dela părinți pentru a urma pe un tinăr care decâtva timp, o căsătorise.

Părinții, care-și căutau zadarnic copilă aflată în fine Lună, că se găsește pe platoul dela Malzeville în tovărășia amicului ei. Spre seară după ce străbătuseră platoul în toate direcțiunile și și d-na Guyot găsiră pe fiica lor, iar seducătorul o luă la fugă.

Readusă la Nancy. Alice fu condusă la poliția cantonului pentru ca comisarul să-l facă o strașnică morală. Înainte însă ca să apară în fața magistratului Alice scoase din sin un revolver și-și trage un glont în gură.

Desperata fu imediat condusă la spital, unde nefericita muri după câte-va minute.

Poliția caută pe tinăr căruia de altfel aparținerea revolverul cu care s'a servit Alice Guyot pentru a-și curma firul vieții.

— Un mijloc contra sforăitului. Contra sforăitului există un mijloc foarte simplu. N'avem decât să cumpărăm un elastic din acelea, care se găsește de vânzare pe la librării și cari servă de a strânge mici pachete sau notesuri. Acel elastic îl trecem pe cap și pe sub bărbie, așa, ca să ne oprească de a putea deschide gura în timpul somnului. Ne deschizând gura, nu vom sforăi. Aceste elastici sunt atât de subțiri încât nu ne supără în timpul somnului.

Părinții să observe, ca copiii lor când dorm să ție gura închisă, căci dormitul cu gura deschisă predispune la boli de pământ. Tot praful din odaie, toate murdăriile ce plutesc în aer vin să se așeze în gură și intră deadreptul în plămâni, pe când dacă prin nas, este încălzit, pe când dacă ar trece prin gură, aer tot rece și ar răci plămâni.

De acea deprindeți-vă cu toții, copiii, tinerii sau bătrânii, ca să respirați prin nas, și să dormiți cu gura închisă. Pe lângă celelalte multe avantaje, veți avea și pe acela că nu veți mai sforăi.

— Convocare și — petrecere. Comitetul despărțământului Solnoc-Dobăca al „Asociației” pentru literatura română și cultura poporului român invită pe toți membrii despărțământului și sprijinitorii progresului cultural al poporului român la *adunarea cercuală ordinată*, care se va ținea la 16 Iulie st. n. 1905, la băile Buzuș (lângă Ileana-mare) în sala hotelului de acolo la 11 ore a. m. după următorul program: 1. Deschiderea adunării prin președintele despărțământului. 2. Raportul comitetului. 3. Alegerea alor două comisiuni: a) pentru censurarea raportului; b) pentru înscrierea de membrii și încasarea taxelor. 4. Eventuală disertațiune. 5. Raportul comisiunilor. 6. Alegerea alor doi delegați la adunarea generală dela Sibiu. 7. Eventuale propuneri. 8. Alegerea comisiunii de verificare. 9. Închiderea adunării. Din ședința comitetului ținută în Dej la 24 Iunie 1905. Dr. *Teodor Mihail*, președinte. Dr. *Alexandru Vajda Voerod*, v.-președinte. Dr. *Liviu Miksa*, secretar. *Mateiu Pop*, cassar, Dr. *Ioan Chereș*, controlor.

— Cu acest prilej tinerimea română din comitatul Solnoc-Dobăca aranjează o petrecere de vară.

— Invitare. Reuniunea română de cântări și muzică din Recița-montană invită respectuos la sărbările sfintirei steagului ce se vor ținea Duminecă la 16 Iulie 1905 st. n. cu binevoitorul concurs al mai multor reuniuni.

— Manuscripte de acum 2000 ani. Aproape de Ierusalim s'au aflat într'un mormânt, de curând săpat, manuscripte străvechi. Examinându-se mai de aproape manuscriptele, s'a constatat, că probabil sunt de pe timpul lui Christos. Manuscriptele pretioase au fost fotografate și trimise mai multor societăți științifice,

Numai atunci ne îmbracăm ieftin și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri KIZ materie
pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabadságtér 17. — PÉCS, Király u. 1. o o o

LEICHNER și FLEISCHER.

ea să fie studiate cu doamănuntul și să se aște cuprinsul lor. Lângă mormântul, în care s'a aflat manuscritele străvechi, se mai află câte-va Toate aceste morminte vor fi deschise, căci e speranță că se vor afla, în ele obiecte antice și manuscrite de mare valoare științifică.

— În fie-ce zi se poate căpăta bere proasfătă de Schwehat și mincări admirabile în restaurant lui Kovats și Novotny.

Impresiuni dela examene.

Este în firea omului, ca să observe tot ce se întâmplă în jurul său, ear' din cele observate să facă concluzia, care apoi poate să influențeze bine ori rău pe observator direct și pe societate indirect.

Ocaziune de observare ni-s'a dat multora din incidentul excursiunii prin diferite tracturi pbbiterale în calitate de comisari consistoriali. În acest chip ni-se dă posibilitatea să cunoaștem starea internă și externă a comunelor românești, ni-se dă privilegiu să observăm starea culturală și economică, și apoi să judecăm, dacă ne apropiem de alte națiuni, ori dacă am rămas de tot îndărătul lor.

Eată dar', ca misiunile de comisari nu au numai însemnătatea, pentru care au fost prevăzute, ci mai au și alta cu totul mai ponderoasă. Trăim respirați pe o mare înclindere de loc și abia mai convenim din când în când, dar' ca să cunoaștem fundamental masa poporului din diferite ținuturi rar ni-se dă ocaziune.

Când Ven. Cons. a pus în lucrare planul de a se trimite comisari de examene dintr'un ținut într'altul, cred că își va fi închipuit rezultatul, de aceea cu multămă trebuie să ne exprimăm asupra ideii atât de solutare. Prin esmiterea comisarilor s'a ajuns, la aceștia numai puțină rutină pedagogică și praxă metodică să fi avut — au putut cunoaște erorile, ce s'au făcut la felul predării obiectelor din diferite școli și tot cu atâta dragoste colegială au putut reflecta asupra și a îndrepta acele erori, aceasta încăl privește curat partea officioasă, ear' partea secundară — care după părerea mea e tot așa de principală — este câștigarea cunoștințelor referitoare la traiul și afacerile administrative ale poporului nostru, fie acelea bisericesti, fie școlare, fie chiar pe alt teren.

Scrietorul acestor șiruri a avut onorul a fi trimis în mai mulți ani în diferite cercuri, începând cu «Podgoria arădană» bogată în de toate, continuând cu «Lunca» de asemeni bogată — însă cu oameni săraci — și cu ținuturile muntoase a le «Butenilor» până în «mănosul Banat» dela Murăș de a lungul Tisei. — Întru adevăr o călătorie grea și obositoare, dar plină de experiențe, cari fac să dai neamului tău o însemnătate mai mare decât i-ai dat până acum și din care poți să recunoști, că barierele puse în calea înaintării neamului tău spre progres, toate sunt putrede, sunt nimica, pe lângă puterea de viață, care o are în sufletul său.

Românul de sub «Podgorie» răsfătat în mijlocul bogăției, ce-l încungiura de multe ori se uita de sine, așa că din venitul cel mare nu-și poate acoperi toate lipsele, dar dacă conducătorii lui firești l'ar sfătui continu și i-ar premerge cu exemple bune în toate privințele, acest popor s'ar rădica asupra altora. Cel puțin ținuta lui dovedită până acum în cauze naționale ne face să avem speranță.

«Luncanul» deși așezat pe câmpia mănoasă dintre Crișuri, soartea i-a fost mășteră,

căci numai loc, unde să se odihnească a căpătat, dar din care să trăiască cu ticeala nu a primit decât numai foarte puțin, căci altcum nu se ajungea la atâtea domenii de tot felul, cari apoi i-au exploatat truda și vrednicia fără de a i-o remunera în asemănarea cu osteneala suferită în munca pentru a câștiga altora.

Nu-i mirare, dacă apostolii socialismului au câștigat teren între dânșii căci comunele din «Lunca» sunt foarte impopulate în proporție cu hotarul mic ce-l posed, ear domenile mai toate își lucră singure pământul lor, fără ca să dea sâtenilor barem cât-va loc, să-și samene mălaiul de toate zilele. De aceea apoi a rezultat răsbunările care s'au continuat de ani de zile contra averii dominiale. Cu toate acestea nu se duc dela căminul lor, ci mai bucuros rabdă lipsuri, de cât să-l părăsească. Pe lângă toată sărăcia, școala și biserica și-o susțin ca nime alții.

Sătenii români așezați de-a lungul Crișului alb și a văilor, care se scurg în el, pe lângă toate lipsele ce au să îndure, fiind locurile rele și la multe comune de tot puțin, trăiesc cum pot și se silesc cât-decât să fie în rând cu lumea, ceea-ce dovedește interesul față de școala și alte așezăminte culturale.

Comune slabe și mici, dar fiecare cu școala proprie — de multe-ori frumoasă — și cu învățator solvit conform recerintelor legii. «Câmpia» arădană (între Murăș și Criș), nu se poate lăuda însă așa. Cu toate că locuitorii sunt cei mai avuți între Români și au școli palate, interesul față de școala și de învățatori nu e așa dezvoltat ca în alte părți, un secret, care, numai acela îl va cunoaște, ce convine și trăiește zilnic în mijlocul câmpenilor. Poate nici nu e vina lor!?

Trebue să fie însă cu ochii în patru că dela ei până la mezuina străinului nu e numai un pas, și dacă nu se va grigi nu putem ști ce va urma. (Va urma.)

Dare de seamă.

— Din Beiuș. —

Tinerii, cari în anul școlastic 1904/5 au făcut examen de maturitate la gimn. gr. cat. român din Beiuș, sătoși de a-și înscrie numele cu litere neșterse pe paginile aurii a le binefacătorilor, și astfel a-și ridica în amintirea studenților, cari vor să se bucure de fructele acestui binecuvântat pas al lor, un monument «aere perennius»; de altă parte spre însuflețirea maturisanților urmași la continuarea operei filantropice au conceput respective reînceptu ideea zămisliță deja în 1896, — dar rămasă izolată — de a pune baza la un fond ajutător al studenților lipsiți. Spre acest scop colectând între sime și aranjând la 15 Iunie un bal cu intrata de 2 respective 5 cor. venitul curat dimpreună cu suprasolvirile și rescumpărările mai inimoase arată suma de 338 cor. cari s'au și depus spre fructificare.

Dintre tinerii maturi au contribuit: Victor Andru, Antoniu Atnașea, Marta Butean, Aureliu Capra, Victor Ciurdariu, Nicolau Codrean, Eugenie Costina, George Crișan, Mihail Dobossy, Victor Filip, Gavril Gall, Ioan Hajdeu, George Hotăran, Ambrosiu Ilie, Alexandru Iancu Nicolau Juhász, Alexandru Lazar, Virgil Mladin, Ilie Mosolygó, Iosif Nyistor, Ioan Roșiu, Mihail Stan, Ioan și Justin Varga, Teofil Voisa. La bal au suprasolvit domni: Ioan Butean deputat, Dr. Murășan George, medic, Dr. Ioan Ciordaș avocat, Alexandru Ghera, inspector dominal și Ilarie Crișan, propr. câte 5 cor. D. Nyistor, paroch 2 cor. Iosif Buder, Victor Fildan, N. Balca, Mladin, Dșoara Tăbăcariu, A. Antal jun., I. Kéri prof., N. Serb protopop, câte 1 coroană.

Biletele și le-a rescumpărat: Ilustris. domn episcop Dr. Demetrie Radu cu 50 cor. Ilustr.

domn episcop Ioan I. Papp cu 20 cor. Dr. Gavr. Tripon, adv. cu 10 cor. Alex. Pa jude la tablă cu 7 cor. Paul Iancu, preot Obad cu 6 cor. Romul Ciorogariu, protosin Iosif Körner, notar; Artemiu Șarkady, canon Alex. Popovici, preot în Okros; Dr. Mla medic; Marc Pășcut, protopop în Siria; I Codrean, preot în Siclău; Vasile Papp, pr în Topa sup.; Vasile Dumbrava, prof. și George Ciuhandu, ref. școlar câte cu 4 cor.

Mult on. domn Vasile Murășan, paroh Pribilești (comit. Sătmăr) în grațitudine față gimnaziu și întru amintirea maturității fi său Patriciu, a dăruit fondului 120 de coroa

Toți acești binefacătorii primească în meze gimnaziului și al fondului alcătuit cu mai călduroase mulțumit! Dumnezeu să le plătească!!!

Beiuș, 30 Iunie 1905.

Vasiliu Stefanica,
director subat.

Dr. Florian Stan,
prof. fost șef al maturizanții

Stipendii.

Nr. 327/905

Spre scopul conferirii de stipendii din «Fundațiunea lui Goșdu» pe anul școlar 1905/6 pe tru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți militari la armata comună și hozevi — se scrie concurs pe lângă următoare condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici a) că sunt fii de cetățeni și aparțin biserice ortodoxe orientale române, spre care scop se cere extrasul din matricula botezaților, provăzu cu clausula parohului competent, că și de presen aparține la biserica greco-orientală română —

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școlile medii atestatul de spre anul școlar 1903/4, ear cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă și date pozitive despre această avere și trebue să fie subscris și de preotul locului, ear dacă nu ar fi acolo preot ori ar înrudit cu concurentul, trebue să fie subscris de partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile atunci are să producă și atestat officios despre ocaziunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest — timp.

3. Fiecare concurent are să arete în pețiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, cum și aceea dacă a și alt stipendiu.

4. Cei-ce voesc să studieze în străinătate să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li-se va vota stipendiu să se poată îndată esopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școlilor nălitare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiilor staver în acest concurs (p. a.) 2, 3, 6, 8 și 9 nun atunci se vor estrada comandel școlilor militare dacă concurentul va documenta că este pri de elev regulat la respectiva școală de cadeți

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța funcțiunii lui Goșdu Budapest VII., Holló utca 8 sz. dând la 5 August n. c.

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea riguroaselor și câștigarea gradului de doctor, că până la terminul susindicat, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1904/5 căci altcum li-se va sista stipendiu, resp. nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele susamintite sau sosite după terminul scris nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate fiecare concurent să indice în pețiune local și posta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Goșdu ținută în Iunie 1904/5. Comitetul.

Războiul ruso-japonez.

— Știri prin poșta. —

Japonia și Rusia urmează încet de tot pregătirile pentru negocierile păcii. Japonia n'are ce pierde, urmând războiul, dar nici Rusia. Iată de ce nu s'a încheiat armistițiul și se vor folosi de timpul, ce mai rămâne până în treimea întâia din August pentru o bătălie hotărâtoare. Ce nădăjduște Rusia? Poziția lui Linevici pare a fi, după mai multe știri, foarte rea. Japonezii n'au dat încă lovitura cea mare, și Rușii se și retrag, iar toate ciocnirile între avant-posturi etc., es în paguba Rușilor.

Comandantul suprem al Rușilor e silit să-și ție cât-va putea mai mult pozițiile, iar impresurarea crește zi pe zi. Oyama cu centrul e în stare a ținea pe loc centrul rusesc timp de două săptămâni — după ce vor începe operațiile — și în vremea aceasta aripele lui sunt Nogi (la apus) și sub Hasegava (la răsărit) vor avea timp să ajungă la Gunsulin și Kirin, să le atace și probabil să le și ia. Puterea lui Linevici e legată, ea să ție piept lui Oyama. Nu poate trimite nimic în potruva lui Nogi și Hasegava, ea să-i oprească sau să le dea de lucru. Armata rusescă e grămădită pe o întindere relativ mică, iar dela apus spre răsărit stau pe o bază largă armatele și rezervele japoneze sub Oku, Kuroki și Oyama, apoi rezervele lui Kavamura și la margine oștile numeroase ale lui Nogi și Hasegava. Complectarea armatei japoneze s'a făcut, e numeric și calitativ superioară, așa că la Petersburg pot să se întrebe: „Ce nădejde de biruință ne mai rămâne față de asemenea dușmani?”

Bibliografie.

A apărut:

„Convorbiri Literare” Nr. 6. (București, Iun. 1905). A anul XXXIX. Director: Ioan Bogdan. Cuprinsul: G. Munu. — Blahava (legendă populară). N. Iorga. — Dela București la Gherghita (împresii de călătorie). E. Caracalechi. — „Junimea” și Alexandri. E. Caracalechi. — Scriitori de V. Alexandri către dl T. Maiorescu. G. Oprescu. — Ceva despre momentele lui Alexandru Lăpușeanu și Despot Fraclidul. Ștefan D. Popescu. — Localizarea industriilor în România (studiu de geografie economică). Const. Moisil. — O nouă inscripție găsită în Dobrogea. Dr. Gh. Alexici. — Colonii române în comitatul Torna. I. Petrovici. — Adaos la studiul celor două logici. Dări de Seamă și Comunicări, de G. Murnu, I. Ursu și N. Dobrescu. Dditura Librăriei Socecu & Co., București Calea Victoriei Nr. 21 1905. Prețul unui exemplar Lei 1.75.

*

Au apărut: „Vieța nouă” Nr. 10 (București 15 Iunie 1905) cu următorul sumariu: Ovid Densușianu, Românismul nostru. Gh. Silvan, Poezie. In extas. Pompiliu Eliade, Din arhivele Sorboniei. Ion Minulescu, Din jurnalul unui pribeag. Ovid Densușianu, Mosaic. Abonamentul: Pe a în România Lei 7.—. Pe an în străinătate Lei 9.—. Pentru ori ce price privește revista a ce adresă d-lui Ovid Densușianu 184. Calea Victoriei.

*

Au apărut: XIX. Anuarul școlărilor civile de fete cu internet și drept de publicitate a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din Nagyszeben (Sibiu), pe anul școlar 1904/1905 publicat de Dr. Vasile Bologa director. Cuprinsul: 1. De pe țărnișurile Campaniei și Siciliei, de Victor Pacală. 2. Știri școlare.

*

In institutul tipografic „Minerva”, din București au apărut:

Gânduri și sfaturi ale unui om ca ori-care altul, de N. Iorga. Prețul: Lei 1.50.

Opere complete, vol. I., Proza de C. Negruzzi, prețul lei 1.50.

*

La administrația ziarului „Tribuna” se află de vânzare „Amicul Poporului” îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român de Titu Vuculescu, pretor. Prețul 1 cor. plus porto 10 fileri.

ECONOMIE.

Arad, 4 Iulie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 3 Iulie. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Octombrie 1905 (100 clgr.)	15.88—15.90
Secară pe Octombrie	12.80—12.82
Orz pe Octombrie	11.06—11.08
Cucuruz pe Iulie	14.92—15.94
Cucuruz nou 1906	10.50—10.52

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	15.58—15.60
Secară pe	12.56—12.60
Ovăs pe Octombrie	10.96—10.98
Cucuruz pe Iulie	14.90—14.92
Cucuruz nou 1906	10.46—10.48

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măști metrice grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—340 măști metrice grâu cor.	7.80—8.00
180—250 „ „ cucuruz	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.00—7.10
„ „ orz:	5.20—5.40
„ „ ovăs:	6.50—6.60

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 70—100 klgr.	Cor.	15.50—15.60
„ 80— „ „	„	15.60—15.70
Secară: 100 „	„	13.40—13.50
Orz: „	„	13.40—13.50
Ovăs mercantil 100 klg.	„	13.40—13.50
„ cernut „	„	13.30—13.40
Cucuruz vechiu „	„	14.80—15.—
„ nou „	„	14.80—15.—

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare.	cor.	158.—
„ „ mic	„	100.—
„ brut în mare	„	156.—
„ „ mic	„	158.—

Tirgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 134—135 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 142—143 fil.; Calitate sirbească: grei, părechea peste 260 klg. 143—144 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 138—139 fil. Ușori până la 240 kgr. 140—141 fil.

Vinzare de VIN în mare și mic. producțiune proprie * din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	52 fileri.
Schiller (roșu)	56 „
Vin vechiu alb	64 „
Rizling alb	80 „
Vin roșu vechiu	1.— cor.
Rachiu de drojdii, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1.60 cor.
de bucate	2.40 „
Pelin sîrbesc veritabil	1.20 „

Se capătă la **Quirini Sándor**

Arad, Aulich Lajos-u. 7 e.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

63

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

În câte va minute nu mai se văzură. Căi lor câștigau din distanță față de căi obosiți ai fugariilor.

Din partea apusului marea pădure Cross-Timbers se îndepărta și descoperia un șes de căte-va miluri lărgime, cu totul gol, unde creștea numai iarba mare a savanelor. Apoi această pădure reîncepea de odată, ca un fel de rohatcă înaltă de nepătruns, lăsând numai o trecătoare îngustă între ea și riu.

Spre acest peisaj își îndrepta Coadă de Tigru calul său și pe acela al prizonierei, ear Miquelez îl urma.

Eugen Dupré scotea strigăte de furie, văzând pe Coadă de Tigru, care din când în când privia înapoi și cu un aer de batjocură învîrtia în aer mâna stîngă, ca pentru a provoca pe cei doi amici; cât despre tînărul vînător de cai, el se mulțumia de a-și atîța calul ceva mai mult. Cel doi amici păreau, că shoară, atât de puțin sgomot făceau copitele cailor, bătând pămîntul acoperit cu iarba deasă. Ei câștigau teren încet dar sigur. Spatele lor, auziră până acum sgomotul împușcăturilor, dar acum acest sgomot numai ajungea până la ei.

Cu cât înaintau, cu atîta Piele-Roșie și Miquelez se întorceau mai des, pentru a și da socoteală de distanța, care îi separa încă. Apoi, de odată micșorară iuteala mersului. Sosii la un sfert de milă dela trecătoreea Cross-Timbers, ei se opriră și se întoarseră brusc.

Miquelez rădicase pistolul, pe care-l ținea în mână și îl îndrepta spre fruntea Tennessee, strigând:

„Opriți-vă! Plecați de aci nebuni ce sunteți! ori ucîd pe această față!”

Eugen, palid de spaimă, opri calul.

Dar Thornley păru că n'auze. El se năpusti cu repeziunea fulgerului scoțînd un strigă atît de fioros, încât Miquelez piezându-și cum întoarse fără a ținti și cu atîta grabă, încât țul șuera pe la urechile vînătorului, dar nu-i atinse.

Cîteva secunde mai tîrziu, Eugen sosia la rîndul său, cu revolverul ridicat: el trase de mai multe ori asupra ucigașului, dar îl greși. Miquelez auzind gloanțele șuerînd împrejurul său văzu primejdia ce-l amenința: cîteva secunde abia trecuseră, când întoarse calul și o luă la sănătoasa în goana mare, lăsînd pe Coadă de Tigru să-și încerce singur noroacele în acest duel.

Șeful opri calul, care săria, și îndrepta carabina. N'avea pistol și arma sa era cu o singură țevă.

În momentul, când Thornley trecea pe dinaintea lui, văzînd numai pe Miquelez care fugia, Indianul descără arma asupra lui, dar fără a-l atinge și aproape în același moment Eugen Dupré se repezi cu alîta forță în contra șefului, încât amîndoi se restogoliră la pămînt, împreună cu căi lor.

La ultima ochire, pe care o aruncă Thornley asupra lor îi văzu tîvîlindu-se prin iarba bătîndu-se ca doi căni. Dar el uitase totul afară că înaintea sa fugia tocmai în bătea arcanului fostul său tovarăș Ludovic Lebar, altfel numit Antonio Miquelez, ucigașul.

Înima-i svăcnia pe când învîrtia arcana! pe de-asupra capului său!..

Cu o lovitură de umăr nervoasă și un strigăt de mînie și de emoțiune, dete drumul colacilor, carî descrieră în aer un cerc repede, pîrură că plutesc un moment, apoi recăzură ca o largă coroană pe capul, apoi până la mijlocul ucigașului, paralizîndu-l amîndouă brațele pe când se stringea la moment în jurul lui.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Bosu.

Editor-proprietar: George Nighia.

Bozsó József

■ Croitorie întemeiată în 1880. ■

Croitorul regimentului ces. și reg. de husari 12. ~~.....~~ din ARAD
= Din I-a Maiu în casa Fraților Solymosy, Salacz-utca. =

Liferant de uniforme al mai multor regimente. Croitorul cavaleriei ces.-reg. de gardă.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904		1905	
12 Iunie		4 Iunie	11 Iunie
ACTIV			
97323271	{ 68468271 Reserva metalică Aur. 46055296 28855000 " trate Aur. 19022000	64034749	65077296
3979259	Argint și diverse monete	4687331	4582248
42754777	Portofoliu Român și Străin	38057905	41181930
9263235	{ *) Impr. contra ef. publice 5986700 " " " " " In cont curent 16302625	21768020	22289325
11999900	Fonduri publice	11999990	11999990
13764320	Efectele fondului de rezervă	14316173	14316173
1727546	" " " amortisarea imob. și material	2943984	2943984
5572548	Imobili	5670978	5670978
573801	Mobilier și Mașini de Imprimerie	573848	573494
759436	Cheltuieli de Administrație	677151	759908
78338409	Depozite libere	83286552	82545377
—	Compturi curente	—	—
17162943	Compturi de valori	57629829	58894165
283219436		305646510	310834868
PASIV			
12000000	Capital	12000000	12000000
18427715	Fondul de rezervă	19771835	19771835
2763670	Fondul amortisării imobilelor și material	2946244	2946244
166934230	Bilete de Bancă în circulație	161664030	162901150
965288	Dobânzi și beneficii diverse	1020579	1072657
78338409	Depozite de retras	83286552	82545377
3790124	Compturi curente	24957270	29597605
283219436		305646510	310834868

Scomptul 3%
*) Dobânda 6%

Deschidere de atelier DE LĂCĂTUȘERIE.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am deschis cu aranjament modern în Flórián-u. 6/e sz. un atelier de lăcătușerie artistică și pentru construcție.

Pot efectui tot ce cade în bransa asta: asortarea edificiilor, pregătire de cămine, instalare de fântâni cu pompe, firmelor le recomand portalurile mele, reparaz iute și convenabil.

Pricipiul meu e prețuri s'lide, serviciu prompt și consciențios, prin ceea ce vreau să câștig sprijinul binevoitor al p. t. publicului.

Rugându-me pentru sprijinul p. t. publicului român

cu distinsă stimă:
Spanlang János,
lăcătuș.

rog pe ori-cine să bine-voiască a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine ori-ce orologiu și giuvaericele din argint și aur curate de 14 carate.

ARA D, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor
ciorărnăcar și giuvaerărie.

Încă 3 zile numai!

In sensul contractului încheiat în Cluj, ultima reprezentație de adio nesmintit Joi în 6 Iulie

Circus Caesar Sidoli 200 pers.
123 de cai.
pe piața Béla.

Astăzi Marti **2 mari reprezentațiuni.**
4 Iulie 1905

Ultima reprezentație familiară după amiază la 4 ore cu prețul pe jumătate pentru toți.
Seara la 8 ore fix, **Reprezentație feminină de gală.**
cu prețurile întregi, Reprezența premiu a călăreței franceze Mlle Pauline de Régale.
La această reprezentație cele mai multe puncte vor fi executate de femei. Premiata va debuta de două-ori.

2 BALETE NOUI 2

Debutul personal al directorului **Caesar Sidoli** Sensație!
cu eali lui admirabil dresați modern. Cavalerul alb (Le chevalier blanc). Sensație!

Predat de 10 clovni **Mare CHARIVARI** predat de 10 clovni.

Mercuri, în 5 Iulie, ziua penultimă
Ultima Serată de gală **HIGH-LIFE-EVENING**
Premiul lui **GEORGE SIDOLI** (fratele directorului).

Biletele se găsesc de vânzare dela ora 10 dim. până seara la 6 la librăria lui **Kerpel Izsó** (Fischer Elis palota).

cu deosebită stimă

CĂSAR SIDOLI

director și proprietar, șef-comandantul ordului St. Sava, cavaler al ordinului Coroana României, al ordinului Takova, ș. a.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce marim. Serviciu prompt și conștientios. - - - Prețuri foarte ieftine

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul pentru culna și samana

Lówy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz. —

Atelier fotografic aranjat din nou

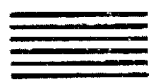
prețuri reduse și fotografii bune.

Pentru fotografiarea copiilor, atelierul meu e admirabil aranjat — — — fotografiez gratis familii și tablouri-grupe. — — — După fotografi cât de vechi precum și nouă, pregătesc artiști

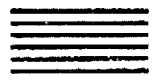
tablouri în platină cu preț ieftin

Binevoitorul sprijin al p. t. publicului îl cere

Sziklay Péter, Szabadság-tér 16. (Palatul Domány) fotograf.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad, — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o **Austrungaria, Germania și America** o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o—o—o **țurile cele mai avantajoase** o—o—o

In special fabric. diverse mașini de sămănat, secerat, stărmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeltană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagare și țiglarii mici și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriiilor sus numite.

Procur. mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, att de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturii de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

Cel mai mare magazin de haine
gata pentru dame și copii.

ARAD, Szabadsag-tér 3 szám

Din cauza sezonului înaintat

mare a sortiment de

bluse din delen frances buc. dela fi. 2.50
din zefir englez „ „ fi. 1.50
bluse de pânze brodate „ „ fi. 3.—
cele mai fine bluse de matase „ fi. 6.50

*Fuste elegante, capoturi
de creton, batist și delen
in cel mai modern fason,
— cu prețuri reduse. —*

Cu stimă

WINTERNITZ JENŐ,

ARAD, Szabadsag-tér 3 szám.

Expediții de poștă în toate direcțiunile.

Fabrica de metal, aramă, turnătorie de aramă și strungărie

a lui

FRANCISC RUDKOWSKY

Arad, Kiss Ernő-utca 5 sz.

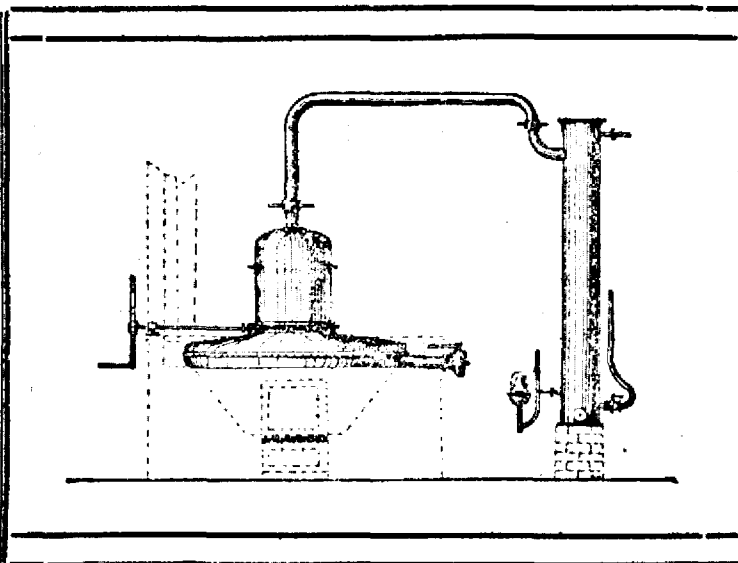

Recomandă pentru sezonul
apropiat - cele mai bune

Căldări

- pentru fertul rachiului -
de prune și alte fructe, comină și
pentru fertul cognacului, de mărime
regulată, se află în magazie, ori se
o o pregătesc în grabă. o o

Proiecte și planuri trimite gratis.
Telefon pentru oraș și comitat
o o o Nr. 437. o o o

Mare asortiment de diferite

Căldări

o pentru spălat, o
o vase de aramă, o
o sobe de baie

precum și alte obiecte de aramă și
metal. Tăvi de aramă de orice mă-
rime, a oi dregerea obiectelor de
aceasta specie se efectuează în curind
și cu multă băgare de seamă.

